

Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet

Datum
2025-11-03

myndigheten@myndigheten.se

Diarienummer
LI2025/01620

Halmstads kommuns yttrande över remiss av EU-kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordningar för perioden 2028 - 2034

Halmstads kommun har fått möjlighet att yttra sig om remissen av EU-kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordningar för perioden 2028-2034. Vi har valt att fokusera yttrandet till förordningen med grundläggande bestämmelser för en övergripande fond under delad förvaltning, förordningen om inrättandet av socialfonden samt förordningen om inrättande av unionsstöd för asyl, migration och integration.

Sammanfattning

Halmstads kommuns yttrande kan sammanfattas på följande sätt:

- Förslaget innebär en maktförskjutning till EU-kommissionens och EU-ländernas regeringar på bekostnad av Europas regioner. Det finns behov av att regionala kapitel ska vara obligatoriska i nationella och regionala partnerskapsplaner (NRPP).
- I lokala och regionala dialoger bör breda tematiska prioriteringar tas fram utifrån en platsbaserad utgångspunkt.
- Det bör säkerställas att medel från ERUF och sammanhållningsfonden fördelas mellan regionerna på ett rättvist och transparent sätt, genom regionalt öronmärkta medel.
- Den administrativa ”bördan” behöver stå i proportion till värdet som det ger att ansöka och genomföra projekt. Dessutom behöver stödandelen vara tillräckligt hög för att det fortsatt ska vara attraktivt att söka.
- Det är positivt att förenklingar ska ske, men förenklingarna behöver utgå ifrån ett användarperspektiv, vilket ställer krav på att regioner och kommuner involveras i utformningen av dessa förenklingar.
- Förslaget nämner ökad flexibilitet på en övergripande nivå, men det bör även finnas flexibilitet för att möta lokala utmaningar och behov. Ett alltför högt flexibilitetsbelopp på central nivå kan låsa in medel till nackdel för den lokala och regionala nivån.

- Det finns flera frågetecken kopplade till den prestationsbaserade modellen. Frågan är hur denna modell ska följas upp, mätas och genomföras praktiskt? Vad händer om projekten inte bedöms ha uppfyllt resultaten, vilket skapar osäkerhet kring finansieringen? Det finns också en risk att projekten väljer enkla och kortsiktiga mål istället för mer utforskande, långsiktiga och innovativa mål.
- Förslaget för socialfonden uppfattas som positivt och ser även ut att kunna omfatta ännu fler grupper för att möta kompetensförsörjningen. Prioriteringar bör dock genomföras i dialog med den regionala och lokala nivån.
- Förslaget om unionsstöd för asyl, migration och integration är mestadels positivt och går i linje med EU:s Asyl - och Migrationspakt.

Förordningen med grundläggande bestämmelser för en övergripande fond under delad förvaltning

- I och med förslaget så sker en maktförskjutning till EU-kommissionen och EU-ländernas regeringar på bekostnad av Europas regioner. Med ökat nationellt inflytande över utformningen av partnerskapsplaner och dess insatser, finns risken att nationella intressen premieras före de regionala. Det är av vikt att det säkerställs en lokal och regional förankring och inflytande, så att regionala och kommunala behov och prioriteringar tas i beaktande. Sverige har stora regionala och inomregionala skillnader med olika behov och dessa måste vara utgångspunkten för utformningen av den nationella- och regionala partnerskapsplanen (NRPP) oavsett program- eller fondstruktur i nästa programperiod. Annars finns det risk att det regionala ägarskapet försvagas, vilket går emot sammanhållningspolitikens grundprinciper om partnerskap och flernivåstyre. Det behöver tydliggöras att regionala kapitel ska vara obligatoriska i nationella och regionala partnerskapsplaner (NRPP).
- Prioriteringar i programmen bör tas fram i dialog med lokal och regional nivå och de får inte vara för snäva. Breda tematiska prioriteringar utifrån en platsbaserad utgångspunkt är att föredra.
- Historiskt sett har det varit vanligt att sammanhållningspolitiken och den gemensamma jordbrukspolitiken tillsammans utgör ca. två tredjedelar av EU:s budget. Övergripande föreslår EU-kommissionen nu en minskning av dess totala andel av budgeten till ca. 48 procent, vilket påverkar insatserna inom områdena. Det kommer att påverka Halmstads kommun på vilket sätt medel från ERUF och sammanhållningsfonden fördelas mellan regioner. Därför blir det viktigt att detta sker rättvist och transparent. I utformandet av partnerskapsplanen bör medel till olika typer av geografier öronmärkas så även tillväxten i regioner med strukturellt gynnsamma förutsättningar bejakas.
- Den administrativa ”bördan” behöver stå i proportion till värdet som det ger att ansöka och genomföra projekt. Ekonomiskt behöver även stödandelen från EU vara tillräckligt hög, för att det ska upplevas attraktivt att söka EU-medel.

- I förslaget lyfts förbättringar såsom förenkling av regler. Det är positivt att det finns en vilja att genomföra förenklingar och att ge rimliga förutsättningar gällande rapporteringar och administration. Dessa förenklingar behöver utgå ifrån ett användarperspektiv, vilket ställer krav på att regioner och kommuner involveras i utformningen av dessa förenklingar. Exempel på behov kan vara tydliga och användarvänliga system för ansökan, rapportering och uppföljning.
- Det är positivt att det finns ett ökat fokus på flexibilitet utifrån oväntade utmaningar och kriser. Flexibilitet bör även finnas för att möta lokala utmaningar och möjligheter. Hur eventuella omfördelningar ska genomföras behöver ske i dialog. Kriterierna för hur och när flexibilitetsbeloppet kan användas är dock vagt beskrivet. Ett alltför högt flexibilitetsbelopp på central nivå kan låsa in medel till nackdel för utveckling på den lokala och regionala nivån.
- Budgeteringen föreslås vara prestationsbaserad istället för dagens kostnadsbaserade modell. Det innebär att utbetalningar sker när uppsatta delmål och mål uppnåts. Frågan är då hur detta ska följas upp, mätas och genomföras praktiskt? Vad händer om projekten inte bedöms ha uppfyllt resultaten? Det kan skapa osäkerhet kring finansieringen som i sin tur blir ett hinder. Det finns också en risk att projekten väljer enkla och kortsiktiga mål istället för mer utforskande och innovativa mål. Vad händer då med mer innovativa pilotprojekt eller projekt med mer komplexa utmaningar? Hur ska medel fördelas mellan projektdeltagarna, där det kan finnas olika åsikter om vilka resultat som uppnåts och av vem? Fördelningen av medel måste ske på ett rättvist och träffsäkert sätt. Den prestationsbaserade modellen får inte belasta projekten och får inte heller innebära en risk för projektägarna.

Förordningen om inrättande av Europeiska socialfonden

Förslaget uppfattas som positivt och ser även ut att kunna omfatta ännu fler grupper för att möta kompetensförsörjningen. Det är bra att man lyfter behovet av fattigdomsbekämpning, motverka social uteslutning, inkludering av alla svaga målgrupper etcetera. Det finns stora möjligheter för Halmstads kommun att söka medel för kommande arbete även från den föreslagna kommande programperioden. Det bör dock poängteras att utmaningarna kan se olika ut i olika regioner och geografier. Därför bör prioriteringar genomföras i dialog med den regionala och lokala nivån.

Förordningen om inrättande av unionsstöd för asyl, migration och integration

- I stort sett ger förslaget kommunen goda möjligheter till stärkt integration.
- Förslaget har till synes en tydlig förankring i EU:s Asyl - och Migrationspakt, vilket är positivt.
- Förslaget tar höjd för vårt befintliga geopolitiska läge och öppnar upp för en proaktivitet, vilket är bra. Det ger också en flexibilitet som gör det möjligt att snabbt agera under snabbt föränderliga omständigheter.
- En farhåga kopplad till EU:s Asyl - och Migrationspakt är vissa medlemsländers känslighet kopplat till EU:s styrning på asyl - och migrationsområdet, vilket kan vara känsliga politiska frågor.

För Halmstads kommun

Stefan Pålsson, kommunstyrelsens ordförande

Mattias Rossköld, kommundirektör